

Till remittenter inom primärvård och specialistvård, gällande utredning av höft- och knäledsartros.

Enligt regionala och nationella riktlinjer skall röntgenundersökning inte användas primärt för att diagnosticera artros i höft- och knäleder. Vi ber er därför att se över vilka patienter som remitteras till oss på röntgen.

En ständigt aktuell fråga är att använda sjukvårdens resurser på bästa möjliga sätt. Genom initiativet ”kloka kliniska val” vill man identifiera aktiviteter som egentligen inte behöver utföras (”lågvärdesvård”), för att kunna använda våra begränsade resurser där de gör mest nytta.

Diagnosen artros ska enligt Socialstyrelsen och internationella riktlinjer ställas kliniskt, med hjälp av sjukhistoria och en klinisk undersökning. **Endast** i oklara fall eller där man överväger remiss till ortoped ska röntgen vara en del av utredningen. Artrossjukdomen startar ofta **10-15 år** innan förändringar syns på röntgen.

Bild och funktionsmedicin (BFM) har tagit fram en checklista för slätröntgen vid höft- och knäartros, vilken har stämts av med Primärvårdsrådet. Syftet är att förbättra omhändertagandet av patienter med artros samt att nyttja vårdens resurser klokt och undvika lågvärdesvård. Checklistan ligger i linje med de personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen (PSV) för höft- respektive knäartros. Checklistan införs i mitten av april 2024. I de fall där remiss inte följer checklistan kan remissen komma att returneras. Remittenten får då ett svar som anger orsak till returen.

Dessutom är det sedan 2018 ett lagkrav från Strålsäkerhetsmyndigheten att det ska finnas stöd för remittenten för patienter som remitteras för undersökningar med joniserande strålning inom BFM.

Vi behöver nu gemensamt komma till rätta med överanvändning av röntgenundersökningar. Socialstyrelsens nationella målnivå för patienter som remitteras till röntgen innan patientutbildning och fysisk träning genomförts är ≤ 25 procent. Enligt Artrosregistret låg VGR på 54% 2023. Om vi kan minska röntgenanvändningen för att bekräfta artros finns stora vinster att hämta. Vi kan undvika onödig strålning, inte fördröja inledande artrosbehandling och dessutom få kortare väntetider till röntgen generellt.

Tack för er hjälp för genomförande av ovanstående!

Mårten Falkenberg Ordförande RPO Bild och funktionsmedicin
marten.falkenberg@vgregion.se

Länkar

Checklista: [Checklista röntgenremiss vid höft- och knäartros \(vgregion.se\)](https://vgregion.se)

APT/informationsmaterial: [APT informationsmaterial Kloka kliniska val Slätröntgen höft- och knäartros \(vgregion.se\)](https://vgregion.se)

RMR: [Remissregler för bild- och funktionsmedicin](https://vgregion.se)

Vårdförlopp:

[Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp höftledsartros - primärvård](#)

[Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp knäledsartros](#)

Utbildning artros i Lärportalen

<https://larportalen.vgregion.se/course/view.php?id=3103>